

	+-----+
	Rolnummer 143
+-----	
	Arrest nr. 5/90
	van 17 januari 1990
+-----+	

A R R E S T

In zake : het beroep van de Ministerraad tot gedeeltelijke vernietiging van het decreet van het Waalse Gewest van 7 juli 1988 op de mijnen.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters J. Sarot en J. Delva,
en de rechters D. André, K. Blanckaert, L.P. Suetens,
M. Melchior en H. Boel, bijgestaan door de griffier H. Van
der Zwalmen, voorgezeten door voorzitter J. Sarot,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*

*

I. *Onderwerp*

Bij verzoekschrift van 20 juni 1989, aan het Hof verzonden bij aangetekende brief van dezelfde datum en ter griffie ontvangen op 21 juni 1989, vordert de Ministerraad de vernietiging, in artikel 60 van het decreet van het Waalse Gewest van 7 juli 1988 op de mijnen, van de woorden « *faisant foi jusqu'à preuve du contraire* » (die gelden zolang het tegendeel niet bewezen is), evenals van artikel 62, tweede lid, artikel 63, tweede lid, artikel 64, en artikel 66 van voormeld decreet.

II. *De rechtspleging*

Bij beschikking van 21 juni 1989 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers M. Melchior en K. Blanckaert hebben op 27 juni 1989 geoordeeld dat er ten deze geen aanleiding is om het verzoekschrift te onderwerpen aan de voorafgaande rechtspleging geregeld in Hoofdstuk II van Titel V van voormelde bijzondere wet, organieke van het Hof.

Van het beroep zijn de bij artikel 76, § 1, bepaalde kennisgevingen gedaan bij aangetekende brieven ter post neergelegd op 29 juni 1989 en de geadresseerden ter hand gesteld op 30 juni 1989.

Het bij artikel 74 van voormelde wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van

4 juli 1989.

De Waalse Gewestexecutieve heeft een memorie ingediend op 11 augustus 1989.

De overzending van een afschrift van deze memorie aan de Ministerraad is gedaan conform artikel 89 van de organieke wet, bij aangetekende brief van 22 augustus 1989, aan de geadresseerde ter hand gesteld op 23 augustus 1989.

De Ministerraad heeft een memorie van antwoord ingediend op 21 september 1989.

Bij beschikking van 8 november 1989 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en heeft het de terechtzitting op 5 december 1989 vastgesteld.

Van die beschikking is aan de partijen kennis gegeven, en zij evenals de vertegenwoordigers van de Ministerraad en de advocaat van de Waalse Gewestexecutieve zijn in kennis gesteld van de datum van de terechtzitting bij aangetekende brieven ter post neergelegd op 9 november 1989 en de geadresseerden ter hand gesteld op 10 november 1989.

Ter terechtzitting van 5 december 1989 :

- zijn verschenen :

. De Heer W. Vermeulen, eerste adviseur in de diensten van de Eerste Minister, en de Heer M. Bertrand, adjunct-adviseur in dezelfde diensten, voor de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel;

. Mr. V. Thiry, advocaat bij de balie te Luik, voor de Waalse Gewestexecutieve;

- hebben rechters M. Melchior en K. Blanckaert verslag uitgebracht;
- zijn de vertegenwoordiger van de Ministerraad, de Heer M. Bertrand, en voornoemde advocaat gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

Bij beschikking van 14 december 1989 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest dient te worden gewezen, verlengd tot 20 juni 1990.

De rechtspleging is gevoerd conform de beschikkingen van de artikelen 62 en volgende van de organieke wet van 6 januari 1989 die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. *In rechte*

1. Het « décret des mines » (decreet op de mijnen) is op 28 juni 1988 door de Waalse Gewestraad aangenomen en op 7 juli 1988 door de Waalse Gewestexecutieve bekrachtigd en afgekondigd. Het is in het *Belgisch Staatsblad* van 27 januari 1989 bekendgemaakt.

2. De Ministerraad vordert de vernietiging van een aantal artikelen of gedeelten van artikelen van dat decreet die betrekking hebben op de bewijswaarde van de processen-verbaal waarbij de inbreuken op het decreet worden vastgesteld (artikel 60), op de herhaling (artikel 62, tweede lid, en artikel 63, tweede lid), op de toepassing van Boek I van het Strafwetboek (artikel 64) en op het betalen van de boeten door een andere persoon dan de veroordeelde (artikel 66).

Ten gronde

3.A.1. De Ministerraad motiveert zijn vordering met talrijke passages uit het arrest nr. 11/89 van 11 mei 1989.

3.A.2. In haar memorie erkent de Waalse Gewestexecutieve de gegrondheid van het beroep wat de bewijswaarde van de processen-verbaal betreft, op grond dat de gewestwetgever, door die bewijswaarde te regelen, zich rechtstreeks zou hebben ingelaten met een aangelegenheid die door artikel 7 van de Grondwet aan de wet is voorbehouden.

Ten aanzien van de andere aangevochten bepalingen doet de Waalse Gewestexecutieve gelden dat de rechtspraak van het Hof, waarbij werd beslist dat het onderwerp van die bepalingen niet tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen en de Gewesten behoort, niet steunt op de bij de Grondwet aan de nationale wetgever voorbehouden bevoegdheden, maar uitsluitend op artikel 11 van de bijzondere wet. Rekening houdend met de omvang van de materiële bevoegdheden die aan het Gewest zijn toegewezen door artikel 6, § 1, VI, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en met artikel 10 van die wet, zouden de artikelen 62, tweede lid, 63, tweede lid, 64 en 66 van het decreet niet in strijd zijn met de bevoegdheidsverdelende regels.

De Waalse Gewestexecutieve wijst er tenslotte op dat de bepalingen van de artikelen 62, tweede lid, 63, tweede lid, 64 en 66 van het decreet van 7 juli 1988 slechts een aangepaste weergave zijn van de artikelen 129, 1°, tweede lid, 130, tweede zin, 131, eerste lid, en 130~~bis~~, § 4, van de wetten op de mijnen, groeven en graverijen, gecoördineerd op 15 september 1919.

3.A.3. In zijn memorie van antwoord voert de

Ministerraad aan dat in de argumentatie die aan de artikelen 6, § 1, VI, 1° en 10 van de bijzondere wet is ontleend, geen rekening wordt gehouden met het beginsel van de exclusieve bevoegdheden.

Elke argumentatie die zou worden afgeleid uit de gelijkenis van de aangevochten bepalingen met de nationale bepalingen die zij vervangen, zou erop neerkomen dat de bevoegdheden van de Gemeenschappen en de Gewesten geen toegewezen bevoegdheden zijn.

Ten aanzien van de door de Grondwet aan de wet voorbehouden aangelegenheden

3.B.1. De artikelen 3ter, 59bis en 107^{quater} van de Grondwet en de artikelen 4 tot 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 hebben aan de decreetgever de bevoegdheid verleend om bij decreet een aantal aangelegenheden te regelen. Artikel 19, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bepaalt evenwel :

« Het decreet regelt de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 4 tot 11, onverminderd de bevoegdheden die door de Grondwet aan de wet zijn voorbehouden. »

Daaruit vloeit voort dat, behoudens de gevallen waarin een bijzondere en uitdrukkelijke machtiging is gegeven door de bijzondere of de gewone wet tot hervorming der instellingen, een decreetgever de hem toegewezen aangelegenheden slechts kan regelen mits hij op generlei wijze inbreuk maakt op door de Grondwet aan de wet voorbehouden bevoegdheden.

De mogelijkheid die de Raden krachtens artikel 10 van de bijzondere wet hebben om in de decreten rechtsbepalingen op te nemen met betrekking tot aangelegenheden waarvoor zij niet bevoegd zijn, kan geen toepassing vinden op bevoegdheden die de Grondwet aan de wet voorbehoudt.

Ten aanzien van de bevoegdheid in strafzaken

3.B.2. Artikel 7 van de Grondwet behoudt de nationale wetgever de zorg voor tot het bepalen van de gevallen waarin vervolging kan plaatshebben en tot het regelen van de vorm van die vervolging.

Artikel 9 van de Grondwet bepaalt : « geen straf kan worden ingevoerd of toegepast dan krachtens de wet ».

De Gemeenschappen en de Gewesten mogen in die voorbehouden aangelegenheden slechts optreden mits zij daartoe gemachtigd zijn zoals aangeduid onder 3.B.1.

Artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 behelst een dergelijke machtiging : het biedt de decreetgever de mogelijkheid de gevallen te bepalen waarin vervolging mag plaatshebben en de strafmaatregelen te bepalen binnen de grenzen die het stelt. Het biedt de decreetgever echter niet de mogelijkheid de vorm van de vervolging te regelen.

Artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bepaalt :

« Binnen de grenzen van de bevoegdheden van de Gewesten en de Gemeenschappen kunnen de decreten de niet-naleving van hun bepalingen strafbaar stellen en de straffen wegens die niet-naleving bepalen overeenkomstig Boek I van het Strafwetboek, met uitzondering van de criminele straffen

bepaald in artikel 7 van dat Wetboek. »

Artikel 11 staat de decreetgever evenwel niet toe af te wijken van de bepalingen van Boek I van het Strafwetboek. De Gemeenschappen en de Gewesten kunnen derhalve geen beroep doen op artikel 100 van het Strafwetboek, ook al is die bepaling ondergebracht in Boek I ervan. De bijzondere wetgever heeft de in Boek I vervatte regels uniform willen houden en heeft gewild dat de Gemeenschappen en Gewesten er niet van afwijken.

Hij heeft dan ook uitdrukkelijk gesteld dat het geheel van de aangelegenheden vervat in Boek I van het Strafwetboek tot de bevoegdheid van de nationale wetgever behoort. Het staat niet aan de decreetgever die aangelegenheden te regelen, zelfs al zou hij de bestaande nationale bepalingen slechts overnemen.

3.B.3. Artikel 10 van de bijzondere wet biedt niet de mogelijkheid om de inhoud van artikel 11 van voormelde wet uit te breiden of te wijzigen, dat de decreetgevers machtigt om binnen de grenzen die het vaststelt wetgevend op te treden in aangelegenheden die door de Grondwet aan de wet zijn voorbehouden.

De Waalse Gewestexecutieve voert ten onrechte aan dat toepassing kan worden gegeven aan artikel 10 van de bijzondere wet om voorbij te gaan aan de grenzen van artikel 11 van de vermelde wet.

Ten aanzien van artikel 60, eerste zin, van het decreet

3.B.4. Artikel 60, eerste zin, bepaalt :

« Van de overtredingen doet men blijken bij processen-verbaal die gelden zolang het tegendeel niet bewezen is. »

Artikel 58, eerste lid, belast de door de Executieve aangewezen ambtenaren en beambten van de Dienst Onderaardse Hulpbronnen van het gewestelijk bestuur met het toezicht op de toepassing van de bepalingen van dit decreet en van de uitvoeringsbesluiten ervan.

Artikel 60, eerste zin, verplicht die ambtenaren en beambten, bij de vaststelling van overtredingen van het decreet, proces-verbaal op te maken en bepaalt dat die processen-verbaal gelden zolang het tegendeel niet is bewezen.

De gewestwetgever, die bevoegd is om ambtenaren die onder het Gewest ressorteren met opdrachten van toezicht op de gewestelijke normen te belasten, is eveneens bevoegd om de wijze te bepalen waarop die ambtenaren hun bevindingen dienen te rapporteren.

Anders is het gesteld met de regeling van de bewijswaarde van die processen-verbaal. Die regeling betreft de bewijslast in strafzaken en maakt deel uit van de vaststelling van de vorm van de vervolging, aangelegenheid die bij artikel 7 van de Grondwet aan de nationale wetgever is voorbehouden en die buiten de toepassingssfeer van artikel 11 van de bijzondere wet valt.

Artikel 60, eerste zin, van het decreet schendt dus de bevoegdheidsbepalende regels in de mate dat daarin de bewijswaarde wordt geregeld van de processen-verbaal opgesteld door de ambtenaren en beambten die de Waalse Gewestexecutieve aanwijst.

Het schendt evenzeer de bevoegdheidsbepalende regels in de mate dat daarin de bewijswaarde wordt geregeld van de processen-verbaal opgesteld door de officieren van de gerechtelijke politie. Het staat immers niet aan de

decreetgever de bewijswaarde van de processen-verbaal opgesteld door die officieren, te regelen, al was het maar door ze te bevestigen.

In voormelde bepaling dienen de woorden « *faisant foi jusqu'à preuve du contraire* » (die gelden zolang het tegendeel niet bewezen is) te worden vernietigd.

Ten aanzien van de artikelen 62, tweede lid, en 63, tweede lid, van het decreet

3.B.5. Artikel 62, tweede lid, bepaalt :

« In geval van herhaling binnen vijf jaren volgende op een uit krachte van deze bepalingen uitgesproken veroordeling, kunnen de hierboven bepaalde straffen op het dubbel worden gebracht. »

Artikel 63, tweede lid, bepaalt :

« In geval van herhaling binnen twaalf maanden na de vorige veroordeling, kan de straf verdubbeld worden. »

De artikelen 62, eerste lid, en 63, eerste lid, stellen de niet-naleving van het decreet en van de uitvoeringsbesluiten ervan strafbaar.

De artikelen 62, tweede lid, en 63, tweede lid, schenden de bevoegdheidsbepalende regel die voortvloeit uit artikel 11 van de bijzondere wet omdat ze de herhaling regelen, een aangelegenheid opgenomen in Boek I van het Strafwetboek (artikelen 54 en volgende), die onder de bevoegdheid van de nationale wetgever valt.

Ten aanzien van artikel 64 van het decreet

3.B.6. Artikel 64 bepaalt :

« Al de voorschriften van het eerste boek van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, zijn van toepassing op de in dit decreet bedoelde overtredingen. »

Dit artikel regelt de vraag in hoeverre de bepalingen van Boek I van het Strafwetboek toepasselijk zijn op onderhavig decreet. Het aannemen van die bepalingen staat niet aan de decreetgever, ongeacht of hij ervan afwijkt, ze bevestigt of ze al dan niet toepasselijk verklaart.

Uit artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen volgt dat de artikelen 1 tot 99 van Boek I van het Strafwetboek, met inbegrip derhalve van hoofdstuk VII en artikel 85, van toepassing zijn op de in de decreten omschreven strafbare gedragingen.

Artikel 64 schendt dus de regels die de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten regelen.

Ten aanzien van artikel 66 van het decreet

3.B.7. Artikel 66 bepaalt :

« De werkgever is samen met zijn gemachtigden of aangestelden burgerlijk aansprakelijk voor de ten hun laste zijnde boeten. »

Nu artikel 66 van het decreet bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een van de bij de artikelen 61 tot 63 van voormeld decreet gestelde straffen - de betaling van de

geldboeten - kan geschieden ten laste van een ander persoon dan die welke veroordeeld werd, wijkt artikel 66 af van de regelen vastgesteld door Boek I van het Strafwetboek; het schendt zodoende de regels die de onderscheiden bevoegdheid bepalen van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten.

Om die redenen,

Het Hof

Vernietigt :

1. in artikel 60 van het « décret des mines » (decreet op de mijnen) van 7 juli 1988 van het Waalse Gewest, de woorden « faisant foi jusqu'à preuve du contraire » (die gelden zolang het tegendeel niet bewezen is);

2. artikel 62, tweede lid, van voormeld decreet;

3. artikel 63, tweede lid, van voormeld decreet;

4. artikel 64 van voormeld decreet;

5. artikel 66 van voormeld decreet.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, conform artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 17 januari 1990.

De griffier,

De voorzitter,

H. Van der Zwalmen

J. Sarot